

TARTU SPORDIMÄNG 2023. 2. XII 2023 Drinkgeldi kohvik. Küsimused: Toivo Kivimets & Matis Song. EMV 2024 I etapp

1 – Vahetult enne México City mängu tõusis ROK-i istungil päevakorda Lääne-Saksamaa esindaja prints Georg Wilhelm von Hannoveri üht teatud olümpiatseremooniast puudutav idee. See seisukoht, mis oli esitatud võib-olla juba 1972. aasta Müncheni olümpiat silmas pidades, pälviski toetuse poolthäältega 34:22, kuid otsuse jõustumiseks vajalikust $\frac{2}{3}$ häälte ülekaalust jäi natuke puudu ning siiani on see mõte ellu viimata. **Mis oli poolehoidu saavutanud idee sisu?**

2 – See taliolümpiamängudel individuaalselt kolm kuld noppinud sportlane (*1964) ei suutnud kogu oma karjääri jooksul täiskasvanute EM- ega MM-võistlustelt võita ainsatki esikohta. Tema medalikollektsiooni lisandus neilt jõuproovidelt viis hõbedat ja viis pronksi. Maailmarekordide püstitas tänavu mais pildile püütud daam neli, oma kuldse aastal valiti ta loomulikult ka oma riigi aasta naissportlaseks. Küsitav osales OM-il ka neli aastat enne ja neli aastat pärast oma triumfi, kuid neil mängudel jäid tema parimateks 5. ja 6. koht. **Kes? Õige riik = 1 punkt**

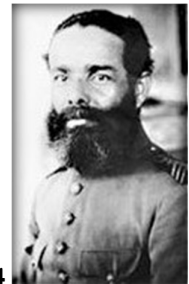
3 – Pildil olev spordihoone sai valmis 1999. aastal ning enam kui 20 aastat kandis ühe karastusjookide tootmisega tegeleva tuntud firma nime. Oktoobris 2020 ostis nimeõigused endale korporatsioon, millel tihedad sidemed kohaliku holdingufirmaga Kroenke Sports & Entertainment (KSE). Selles saalis on kahel viimasel hooajal oma liigavõitu tähistanud kahe erineva Ameerika suurliiga klubid. **Mis on halli praegune nimi ja millises linnas see asub?** 1 õige = 1 punkt.



2



3



4

4 – 1920. aastal Antwerpenis esimest korda iseseisva riigina olümpial osalenud Eesti sportlased võitsid kohe ka kuldmedali, kui tõstmise kergekaalus oli parim Alfred Neuland. Teise riigina (ja samuti debütandina!) avas Belgia sadamalinnas oma olümpiaajaloo kullaarve veel üks suur spordiriik, mis hiljem ka ise olümpiamänge korraldanud. Kulla teenis küsitava riigi esindaja olümpiakiirlaskmises. Hiljem on sellele maale kuldseid autasusid lisandunud veel 36, kõik suvemängudel. Värskeim ROK-i liige sellest riigist on Andrew Parsons (a-st 2018). **Mis riik?**

5 – Jose Raul Capablanca mure male liigse ettearvatuse pärast ajendas kuubalasest malemeistrit looma oma maleversiooni. Lisaks 10 x 8 ruudustikule pakkus ta kahe maailmasõja vahel välja ka kaks uut vigurit. Üks neist oleks tema arvates võinud olla sulam vankrist ja ratsust ning teine odast ja ratsust. **Kuidas Capablanca oma vigureid nimetas?** Küsitavatest esimene on paljudes riikides erinevate ametnike nimetus, Euroopas ja Ameerikas peetakse sel puhul silmas mingit kõrget ametnikku, USA-s, Rootsis ja Soomes nimetatakse nii ülikooli tegevjuhti. Teises ametis on Eestis alates 1949. aastast olnud seitse meest, neist kaks on olnud isa ja poeg. 1 õige malend = 1 punkt

VL – Olympedia andmeil hakati antiikolümpiamängude üle arvet pidama aastal 776 eKr. **Mitu korda antiikmänge kokku peeti enne seda kui Rooma keiser Theodosius I need kui paganliku ettevõtmise neljandal sajandil pKr lõpetas?**

6 – Kõigi aegade esimese Inglismaa jalgpallimeistri selgitasid hooajal 1888/1889 tosin klubi. Neist neli mängivad kõrgeimas liigas ka tänavu augustis alanud 125. hooajal. Üks neist on kõrgliigas kõige rohkem hooaegasid (121) vastu pidanud Liverpooli Everton, kes esimese liigahooaja lõpetas kaheksanda kohaga. **Meie küsime ülejäänud kolme klubi, kes hõivasid siis 2., 3. ja 9. koha.** Kõik kolm on oma ajaloo jooksul vähemalt kaks korda tulnud ka Inglismaa meistriks. 2 õiget = 1 punkt.

7 – Tallinnas sündinud Kestutis Bulotast (pildil) sai esimene talvistel olümpiamängudel osalenud Leedu sportlane. Ülimalt mitmekülgne Bulota tuli oma isamaa meistriks paljudel väga erinevatel spordialadel, näiteks jalgrattasõidus, jäähokis, jalgpallis ning mitmetes kergejõustiku distsipliinides. **Millisel spordialal esindas 1941. aastal Vene vangilaagris surnud Bulota oma riiki 1928. aasta Sankt Moritzi olümpiamängudel?** Šveitsis tuli tal lisaks paljudele teistele konkurentidele tunnistada ka kahe Eesti mehe paremust. Sarnasel (kuid mitte päris samal) spordialal on hiljem Leedu sportlastest taliolümpial võistelnud vaid Agnė Sereikaitė.



7



8



9



10



8 – Selle väikese (1,4 miljonit elanikku), aga kange spordiriigi esindajad on alates olümpiadebüüdist 1948 Londonis võitnud märgudelt 19 (3+5+11) medalit. Otsa tegid juba Londonis lahti kolm tõstjat (hõbe ja kaks pronksi), edasi on medalite eest hoolitsenud peamiselt kergejõustiklased (sellelt alalt on ka kõik kolm kulda – 1976, 2008 ja 2012; teatevõistlustel on esikolmikusse kuulunud koguni neli korda) ja üks ujuja (2004). Kõik senised medalivõitjad on olnud mehed. Kaasa on löödud ka neljal tali-OM-il. **Mis riik?**

9 – Jari Kurri (1987), Ulf Samuelsson (1991), Uwe Krupp (1996), Ruslan Fedotenko (2004), František Kaberle (2006), Henrik Zetterberg (2008), Patric Hörnqvist (2017), Lars Eller (2018) ja Artturi Lehkonen (2022, pildil). Need kaheksa väljaspool Põhja-Ameerikat sündinud spordimeest moodustavad ühe omapärase seltskonna, mille kõik liikmed on hakkama saanud millegi väljapaistva, iga hokimängija unistuste sooritusega. **Milliga?** Kanada ja USA mängijaid on sellesse nimistusse aastakümnete jooksul kogunenud kümneid.

10 – Tseremoniaalsuse aspektist olid küsitava aasta tali- ja suveolümpiamängud esmakordsed, kus autasustamisel tõusid medalistid **kolmeastmelisele** pjedestaalile. Esimesed eestlased said seda kogeda neli aastat hiljem peetud mängudel. **Mis aasta?** NB! 1 punkti võimalus puudub!

11 – Ott Tänak on tuleval aastal pärast aastast pausi taas tagasi Hyundai WRC-meeskonnas. Lõuna-Korea autotootja on seni võitnud 27 MM-rallit, võitudest 19 on toonud Thierry Neuville, viis Tänak ja kaks Dani Sordo. **Kes on Hyundaiga võitnud ühe etapi?** Küsitav sai oma esimese ja ainsa etapivõidu 2016. aastal Argentinas. Praegugi veel aeg-ajalt MM-etappidel osaleva võidusõitja tollal 57-aastasest kaardilugejast John Kennardist sai tookord vanim MM-ralli võitnud kaassõitja.

12 – Tänavusel maavõistlusel Helsingis küsiti, millal eestlane ja soomlane viimati olümpiamängude autasustamispijedaalil kõrvuti seisis. Meie küsime ühe varasema kõrvuti seismise kolmandat osalist. **Kes lõpetas Antwerpeni olümpiamaraton** Hannes Kolehmaineni ja Jüri Lossmanni järel kolmandana? Küsitav (1892–1970) MR-ist jagu ei saanud, kuid senise OR-i alistas temagi. Tollal 28-aastane jooksumees tegi oma muud tublimad tulemused kodumaal, kus ühe maratoni võitjale (üks neist on olnud ka eestlane!) anti aastaid tema nime kandev auhind. Küsitava kaasmaalased on OM-maratonidelt lisaks tema pronksile võitnud ka kaks kulda ja ühe hõbeda. Õige nimi = 2 punkti, pronksimehe kodumaa = 1 punkt.



12



13



14

13 – Milline alati tugev spordiriik jäi korraldajamaa Kanada kõrval 1976 Montreali OM-il samuti ilma kullata? 180-liikmeline koondis võitis küll ühe hõbeda ja neli pronksi, aga esikohale keegi ei tulnud. Sama saatust tabas küsitavat varem ka 1904, 1920 ja 1936, kuid pärast Montreali on suvemängudelt alati vähemalt kaks kulda võetud (viimati Tokyost koguni 17). Pildil on riigi esimene olümpiavõitja, kes oli 1896 Ateenas küll oma riigi ainus esindaja, kuid tuli see-eest kahekordseks olümpiavõitjaks.

14 – Selle jõe ääres asuvates linnades on taliolümpiamänge korraldatud kõige rohkem kordi, kokku neli? Küsitav jõgi on 518 km pikk ning see läbib kolme riiki. **Mis jõgi?**

15 – See 1984. aastal asutatud jalgrattameeskond on kandnud erinevaid nimesid, näiteks Kwantum–Decosol, Superconfex–Yoko, Buckler–Colnago, WordPerfect, Novell, Blanco, Belkin jvm. Kaks tuntuimat nime, mida tiim kandis 1996–2012 ning mida kannab alates aastast 2019, on sellest loetelust välja jäetud. **Mis need on?** 1 õige = 1 punkt

16 – Eesti aasta parimat võistkonda on valitud aastast 1969. Kahe spordiala kaks kooslust on selles arvestuses esikoha saanud koguni kuuel aastal. Üks on meeste, teine naiste seltskond, mõlema koosseisus on aegade jooksul olnud erinevaid sportlasi. **Millised kooslused?** Kaks õiget spordiala = 1 punkt.

17 – 37,5 kilo viie tõste kogusummas jäi Alfred Neulandi lahutama sellest, et tõusta esimese eestlasena kahekordseks olümpiavõitjaks. **Kelle paremust pidi 1920 Antwerpenis võidutsenud eestlane 1924 Pariisis tunnistama?** Kas selleks oli egiptlane Hamad Samy, šveitslane Albert Aeschmann, itaallane Carlo Galimberti või austerlane Rupert Eidler? Õige vastus vaatab vastu pildilt.

18 – Millise ajaloolise staadioni sektorid kannavad nimetusi America, Olimpica, Colombes ja Amsterdam? Küsitava sajanda sünnipäevani on veel mõned aastad minna. Pärast 2021. aastal valmis saanud remonti mahutavad selle tribüünid 60 235 inimest, rekord on staadioni avamise aastast 79 867 pealtvaatajat. Õige riik = 1 punkt



17



18



19



20

19 – Selle kergejõustikudistsipliini taaselustamise eest on maailm tänavõlgu XIX sajandi teisel poolel praeguse Saksi-Anhalti liidumaa pealinna Magdeburgi Klosterschules kehalise kasvatusõpetajana toimetanud **Christian Georg Kohlrausch** (pildil). Noor ja teadmishimuline õpetaja uuris ühe antiikse ala iseärasusi. Koostöös oma õpilastega taastas ta spordivahendi enda ning töötas välja sellega toimetamiseks sobiva tehnika. Ettevõtliku kooliõpetaja kaasmaalased on sel võistlusosalal võitnud 10 olümpiakulda (5 mehed ja 5 naised). **Milline kergejõustikudistsipliin?**

20 – Soome soost sportlase seni viimasest võidust suveolümpiamängudel möödus selle aasta 11. augustil 15 aastat. Küsitava teine rahvusvaheline kuld pärineb alles tänavuselt EM-ilt Osijekis, kuid selle saamisel olid tal abiks võistkonnakaaslased. Kõik tema muud medalid MM-idelt ja EM-idelt on ikka ja jälle olnud hõbedad või pronksid. **Kes Pekingis 2008 soomlastele kulla võitis?** Tokyo mängude avatseremoonial (pildil) kandis ta koos ujuja Ari-Pekka Liukkoneniga Soome ristilippu.

21 – Viimased viis korda on NHL-i Tähtede mängu erioskuste konkursil selle võistluse võitnud alati erinev mängija – Aleksandr Ovetshkin, John Carlson, Shea Weber, Victor Hedman ja Elias Pettersson. Rekordilised seitse korda on sellel konkursil võidutsenud kanadalane Allan MacInnis (pildil), parima eurooplase arvel on viis võitu. **Milline konkurss?**

22 – Kergejõustiku Teemantliigat on peetud alates 2010. aastast 14 korda ning kõigil aastakäikudel on alati võisteldud kaheksas linnas. Seitse neist asuvad Vanas Maailmas (Brüssel, Monaco, Rooma, Lausanne, Oslo, Stockholm ja Zürich) ning vaid üks väljaspool Euroopat. **Milline linn?** Õige riik = 1 punkt

23 – Kirby Minteri (1954) ja Doc Riversi (1982) kõrval on veel kaks USA korvpallurit valitud meeste MM-võistluste finaalturniiri MVP-ks. Esimest neist pärjati sellise tiitli (ja Tissot' kellaga) 2010. ja teist järgmisel MM-il 2014. aastal. Esimene on kahekordne NBA meister, teisel on suurliigast üks meistrisõrmus. Mõlemad olid 2019–2023 klubikaaslased, sel hooajal jätkab üks neist karjääri Phoenix Suns'is ja teine Dallas Mavericks'is. **Kes on need mängijad?** 1 õige = 1 punkt

24 – Eesti Olümpiakomitee asepresidentidena on alates 1924. aastast ametis olnud 14 inimest. Kolm neist on ka ise olümpiamängudel võistelnud ja enamgi veel – rohkem kui ühe medali võitnud! **Nimeta olümpiamedaleid võitnud EOK asepresidendid.** 2 õiget = 1 punkt

25 – Vaid üks meesjalgrattur on suutnud grupisõidus maailmameistriks tulla kolmel aastal järjest. Esimesel korral Richmondis tuli tal selleks läbida 261,4 km, teisel korral Dohas 257,3 km ja kolmandal korral Bergenis 267,5 km. Ühtegi muud medalit Tourminatori kutsutud mehel MM-idelt pole (ega ole neid kunagi saanud ka tema kaasmaalased!), kahel olümpiastardil on küsitav jäänud neljandasse kümnesse. **Kes?**



21



25



26

26 – Kes on pildil?

27 – Nii meestel kui naistel on üks erinev hüppeala, mida kergejõustiku MM-võistluste ajaloos (1983–2023) pole kordagi võidetud maailmarekordiga. Meeste alal on praegu kehtiv maailmarekord MM-i parimast võidutulemusest alla kümne ja naiste omal üle kümne sentimeetri parem. **Mis alad?** 1 õige = 1 punkt

28 – Pildil olev baskist Hispaania golfimängija on oma saksapärase perekonnanime pärinud esisalt, kes rändas 1780-ndatel Šveitsist Hispaaniasse. Tänavu õnnestus küsitaval võita The Masters ning 2021 tuli ta esimese hispaanlasena võitjaks U.S. Openil. Maailma edetabelit on ta elu jooksul juhtinud kokku 52 nädalat. Amatööride seas oli esinumber 60 nädalat, millest rohkem (87 nädalat) on suutnud ainult Keita Nakajima Jaapanist **Kes?**

29 – Hollandi kiiruisutaja Hilbert van der Duim olümpiamängudel kavas olevatel distantssidel medalivõiduni ei jõudnud, tema tõeline tugevus avaldus hoopis mitmevõistluses. Maailma parimaks universaalsiks krooniti ta sel võistlusel kaks korda, 1980 ja 1982. **Mille poolest oli tähelepanuväärne van der Duimi esimene, 1980. aasta märtsi alguses kodurahva ees Heerenveenis saavutatud kuld?**

30 – Kes on see esimene avatud klassi (või vanamoodsalt meeste) **malemaailmameister, kes tuleb Hiinast?** Talle kuulub maailma eliitmaletajate kaotusteta seeria rekord: august 2017 kuni november 2018 mängis küsitav 100 partiid, võitis neist 29 ja viigistas 71.



28



29



30



31 – Ühemehepaat Laser on olümpiakavas püsinud meestel alates 1994. ja naistel 2008. aastast. Mehed võistlesid Laser Standardil ja naised Laser Radalil. Selle paadiklassi jõuproov on kavas ka tuleval aastal Pariis mängude raames, kuid pärast selle aastasaja teisel kümnendil peetud kohtuvaidlusi Laseri nimeõiguste üle kutsutakse seda nüüd Laseri asemel paadiklassi rahvusvahelise alaliidu lühendiga. Naistel järgneb lühendile number 6 ja meestel 7 (numbrid tähistavad paadi pikkust). **Milline lühend tähistab nüüd Laserit?**

32 – Moskva Ajakirjanike Keskmaja lavale on oma headust kõrvalharrastuses tulnud näitama kaks kõva spordimeest. Mõlemad elasid pika ning huvitava elu. Vokalist (89) jõudis välja ka MM-tiitlini, pianist (90) kuulus aastaid maailma 20 parema sekka. **Kes? 1 õige = 1 punkt.**

33 – Milline aasta? +- 1 aasta = 1 punkt

☞ ROK ennistab Jim Thorpe'i olümpiamedalid

☞ Greg LeMond võidab esimese USA meesratturina grupisõidus MM-kulla

☞ UEFA meistrite karikasarja võidab Hamburgi SV

☞ ralli MM-kulla võidab Hannu Mikkola, F1-s võidutseb Nelson Piquet

☞ Martina Navratilova võidab kolm suure slämmi turniiri (va French Open)

☞ Eesti aasta sportlased on Heino Puuste ja Erika Salumäe

☞ sündinud: Sébastien Ogier, Kaisa Mäkäräinen, Carolina Klüft, Tina Maze, Alina Kabajeva, Piotr Małachowski, Kim Clijsters, Allar Raja, Kati Tolmoff

☞ lahkunud: Jim Dempsey, Salo Flohr, Kalevi Kotkas, Garrincha

34 – Alates 1967. aastast peetava mäesuusatamise MK-sarja etappe on korraldatud 25 riigis üle maailma. Kui Euroopa riigid (18), USA, Kanada, Jaapan ja Lõuna-Korea välja jätta, jääb alles veel kolm vähemalt ühe etapi korraldanud riiki kahest erinevast maailmajaost. Üheski neist riikidest pole ala MM-i seni korraldatud (tali-OM-ist rääkimata), kuid kahel neist on tiitlivõistlustelt medal(id) siiski võidetud (võitjad piltidel!). Kolmas on küll alates 1928. aastast talimängudel kaasa löönud, kuid suurema eduta. Näiteks 2022 Pekingis lõpetas nende parim mäesuusataja Francesca Baruzzi nii suur- kui ülisuurslaalomi 29. kohaga. **Nimetage need riigid! 2 õiget = 1 punkt**



32



33



35 – F1 MM-sarja valitses tänavu peaaegu täiuslikult Red Bull Racing-Honda RBPT. 22 etapist võideti 21, Max Verstappen lõpetas esimesena 19 ja Sergio Pérez 2 korda. Red Bullide eduteed suutis vaid korra väärata Ferrari piloot Carlos Sainz juunior (pildil). **Millisel grand prix'il see juhtus?** MM-sarja kuulub küsitav etapp a-st 2008, kihutatakse 19 kurviga tänavarajal. Ferrari on seal võidutsenud kokku neli korda.

36 – Novembri esimesel päeval lahkus siitilmast 93. eluaastal peamiselt lastekirjanikuna tuntud Jaan Rannap. Agu Sihvkast, Klaabust, Nublust ja Jefreitor Jõmmist jpm jutte kirjutanud Rannap oli nooruses ka kõva spordimees. Oma kahel lemmikalal kergejõustikus võitis ta täiskasvanute Eesti meistrivõistlustelt kokku 3 hõbe- ja 3 pronksmedalit, lisaks sai 4 × 800 m teatejooksus 1952 Kalevi nelikus veel ühe hõbeda. **Millistel aladel Jaan Rannap 1950. aastatel medaleid võitis ja 17 korda ka Eesti (NSV) koondises võistles?**

37 – Selle rahvusvaheliselt tuntud talispordisarja esimesed kaks võitjat naiste seas olid norralannad Gry Østvik (*1963, pildil) ja Mette Mestad (*1958). Hiljem on nimistusse lisandunud veel kuus nende kaasmaalannat. Riikidest jagab Norra võitude poolest esikohta Rootsigi, mõlema esindajad on aegade algusest võitnud sarja üheksa korda. **Mis sari?**

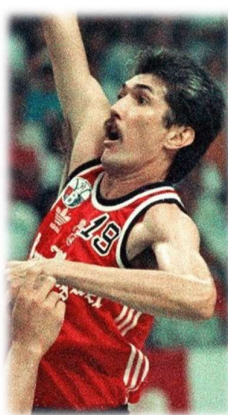
38 – Selle riigi korvpalliliigast leiame selliste meie jaoks natuke pentsikute nimedega meeskonnad nagu San Miguel Beermen, Rain or Shine Elasto Painters, Phoenix Fuelmasters, Magnolia Hotshots, Meralco Bolts, Barangay Ginebra San Miguel, Talk'N Text Tropang Texters. Korvpall on sealmail lausa rahvusspordiks, koondis on mänginud mitu korda ka Eesti vastu, esimest korda 1936 Berliini olümpial, samuti on kahel korral olnud MM-võistluste korraldajaks. Kohaliku korvpalli suurimate legendide sekka kuulub 19-kordne riigi meister Ramon Fernandez (pildil). **Milline riik?**

39 – Kaks Eestis sündinud sportlast on tulnud olümpiavõitjaks mõne teise riigi eest võisteldes. Väga kaugele pole vaja kaevuda, mõlema saavutuste aasta algab numbriga 2. **Kes? 1 õige = 1 punkt.**

40 – See tempokas tants pärineb Ameerika Ühendriikide kaguosa mustanahaliste seast. Oletatakse, et nad jäljendasid seminoli suguharu indiaanlaste sõjatantsu liigutusi, aga tõenäoliselt on tantsu juured siiski Aafrikas. Väidetavalt arenes rahva seas just sellest tantsust välja rock'n'roll. Euroopas kirjeldas küsitavat tantsu esimesena Londoni tantsuõpetaja Victor Silvester aastal 1944. Tantsu tempo on 42-44 takti minutis, taktimõõt 2/4. **Mis tants?**



37



38



42

41 – Dario Ambrosini, Oscar Bonavena, Craig Breen, Marcel Cerdan, Laurie Cunningham, Valeri Harlamov, Janusz Kusociński, Roland Ratzenberger, Serge Reding, Corinne Rey-Bellet, Wolfgang von Trips, Dan Wheldon, Manfred Winkelhock jpt. **Mitmes sünnipäev jäi neile tuntud sportlastele maise elu viimaseks?** ± 1 aasta = 1 punkt

42 – Kergejõustiku MM-võistluste ajaloos (1983–2023) on pärast tänavust jõuproovi kokku 106 medaliriiki. Ühe medaliga riike on 13, kuid neist vaid ühel riigil on see ainus medal kuld. Selle võitis seitsmendal MM-il (pildil) üks naisterahvas. Viimati osales küsitav riik kergejõustiku MM-il 2019. aastal Dohas ning kaasa tehti just sel võistluslinal, kust pärineb ka see ainus medal. **Mis riik (pindalalt maailma 98.) ja mis võistlusala?** 1 õige = 1 punkt

43 – 1896. aastal Ateenas peetud esimestest nüüdisaegsetest olümpiamängudest rääkides meenutatakse korraldajate kreeklaste suurima sangarina ikka maratonijooksjat Spiros Louisi. Esimese kümnest kuldmedalist tõi kreeklastele 7. aprillil siiski Leonidas Pyrgos, kes pidi selleks olema parem Prantsusmaa esindajast Joanni Perronet'st. Olümpiaajaloo jooksul on Kreeka sportlased sellelt alalt teeninud kokku 5 (2+1+2) medalit. **Millisel spordialal Pyrgos võidutses?**

44 – Pekingi olümpia 2008 oli Michael Phelps valitsusaeg, kus ta võitis ujumises ainulaadsed kaheksa olümpiakulda. Kõige napimalt kaotas Phelpsile serblane Milorad Čavić (100 m liblikas vaid ühe sajandikuga!), kuid kõige suurem ameeriklane kirurja oli ilmselt küsitav ungarlane. Nimelt õnnestus tal jääda teiseks kõigil kolmel distantil, kus ta osales (200 m liblikat, 200 ja 400 m kompleksi) ja seda just Phelps laia selja taga. Madjar osales kokku viiel olümpial, kuid võitjaks tal tulla ei õnnestunudki (0+4+2). **Kellest on jutt?**

45 – Ta on hetkel ilmselt Eesti tuntuim spordifilmide tegija, kelle aktivasse kuulub ka kunstilise taseme poolest kiita saanud Eesti ratsaspordi dokumentaal “Kaks südant”. Samuti valmivad Coolbeti rahastusel tema käe all Youtube’is näidatavad spordisarjad jalgpalliklubidest Pärnu Vaprus ja Tallinna FCI Levadia, Eesti jäähokist ja Eesti jalgpallist üldisemalt. **Kellest on jutt?**

46 – Kui naiste seas kuuluvad kiiruisutamises kõik Eesti rekordid 500 kuni 5000 meetrini Saskia Alusalu nimele, siis meeste seas on Marten Liivil 10 000 m distantsil rekord veel uisutamata. Selle sai 22. septembril 2012 Minskis 15.14,28-ga enda nimele üks Marteni üheksandimees. Kaks aastat hiljem seljavalude tõttu karjääri lõpetanud uiskleja on täna ala juures treenerina. **Kes?**

47 – **Kelle järgi nimetati 2001. aastal Pariisi Roland Garros’ tennisekompleksi peaväljak?** Mängijana tal erilisi saavutusi polnud, Prantsusmaa lahtistel ja Wimbledonis jäi tema laeks kolmas ring. Tunnustuse pälvis ta eeskätt ametnikuna. 1973. aastal valiti küsitav oma kodumaa tenniseliidu juhiks, 1977 sai ta ITF-i etteotsa. Tema juhtimise all suudeti olümpiajuhte veenda, et tennisest saaks 1984. aasta olümpial näidisala ning 1988. aastal taas päris olümpiaala. Tema nime kandva auhinna pälvis a-st 1996 igal aastal mõni tennisist või tennisega seotud üksus, kes on tegutsenud väljapaistvalt nii tennisväljakul kui väljaspool seda.



45



46



49

51



48 – Lionel Messit tuntakse hispaaniakeelses Argentinast hüdunime *La Pulga* all. Ladina keeles on küsitav *pulex irritans*, inglise keeles kannab seda esinejanime üs äärmiselt tuntud basskitarrist, kes ei ütle ära ka trompetiga musitseerimisest. **Mida tähendab La Pulga eesti keeles?**

49 – **Kes on ainus soomlane, kes püstitanud MR-i meeste teivashüppes?** 22. juunil 1962 ületas ta Kauhava linnakeses 4.94. Küsitav tuli samal aastal ka Euroopa meistriks. Olümpiamängudel ta enam nii edukas polnud, Tokyos 1964 hüppas ta küll 4.90, kuid see andis alles 7. koha. Selleks hetkeks oli vastne olümpiavõitja Fred Hansen viinud MR-i paari aastaga juba 5.23-le.

50 – Rootsi esimene olümpiakuld on võidetud kahasse naabri Taaniga. 1900 Pariisis võidutses kuuest sportlasest koosnenud ühistiim, kullamatšis alistati Prantsusmaa esindus. **Millisel alal August Nilsson, Gustaf Söderström ja Karl Gustaf Staaf Rootsile 16. juunil 1900 kolme taanlase abiga kuldmedali võitsid?** Küsitav ala on OM-kavva kuulunud viitel mängudel, viimati 1920.

51 – Olümpiamängud kipuvad kriisi vajuma. Meeletud kulud ja nälg uute spordirajatiste järele on viinud selleni, et suvemängude korraldaja valimistel ei olnud Pariisil (2024), Los Angelesel (2028) ega ka Brisbane’il (2032) mitte ainsatki konkurenti. Seni viimasena on kellegagi mängude saamiseks konkureerima pidanud 2021. aastal mängud korraldanud Tokyo. **Kes olid Jaapani pealinna kaks rivaali, kel kummalgi veel olümpiat endale saada pole õnnestunud?** 1 õige = 1 punkt

52 – 16. veebruaril 1999 määras Vabariigi Valitsus esimesed riiklikud spordipreemiad. Aastapreemia said Euroopa meistriks tulnud Erki Nool, Nagano talimängudeks Eesti suusakoondise ette valmistanud Mati Alaver ning üliõpilasspordi arendaja Valter Lenk. **Kes sai esimesena elutööpreemia?** Eestile oli küsitav kuulsust toonud nii sportlase, treeneri kui ka õpetajana. Võitnud olümpiamedali, tulnud Euroopa meistriks, treeninud nii mees- kui naiskondi ning teinud teadus- ja õpetajatööd.

53 – Olümpiamängude purjetamisvõistluste ajaloos on vaid ühe korra ja ühes paadiklassis selgitatud järjestus match-purjetamisega ehk paatkont paatkonta vastu võisteldes. Kokku peeti 12 osaleja vahel 98 duelli, neist 67 alagruppides, 16 veerand- ja 6 poolfinaalis ning 5 finaalis. Kuldmedali võitis Hispaania, muud medalid said Austraalia ja Soome. Esimene MM peeti 1999, Eesti meistrit pole selles paadiklassis veel kordagi selgitatud. **Nimetage paadiklass ja aasta, mil match-purjetamist OM-il harrastati?** 1 õige = 1 punkt

54 – **Kes on see Johan Cruyffi instituudis spordikorralduse magistriõppet alustav kaunitar?** 25-aastane sportlanna võitis tänavu oma senise karjääri tähtsaimad tiitlid ja auhinnad.

55 – Kuulete lugu nimega “Võit”. **Kes on küsitav räppar, kelle artistinimi sisaldab ka ühte Eesti linna nime?**

56 – Küsitav klubi asutati 1997. Alustuseks mängiti Salt Lake Citys nime all Utah Starzz. Kuna 2003. aastaks polnud Utah Jazzi omanikud huvitatud enam naiskonna pidamisest, liiguti edasi Texasesse, San Antoniosse, kus kanti kümme aastat nime San Antonio Silver Stars ja 2014–2017 lihtsalt Stars. 2018 siirduti praegusesse asukohta ning nüüd on lõpuks ka edu tulnud. Eelmisel ja tänavusel aastal krooniti klubi WNBA meistriks. **Milline Põhja-Ameerika naiste korvpalliliiga WNBA klubi?** Õige linn = 1 punkt



54



55

57 – Pildil olev Prantsusmaa-Alžeeria päritolu tennisekohtunik sai hiljuti enda eesti keelt parendada. **Kes?**

58 – Arizona Coyotes ja Los Angeles Kings pidasid tänavu 23. ja 24. septembril kaks hooaja-eelset mängu riigis, kus NHL-i klubisid ei olnud varem kunagi elusast peast nähtud. Sel puhul ehitati küsitava riigi ühe suurima spordikangelase nime kandvasse spordikompleksi ajutine jääareen. Maa enda hokimeeskond on ajaloos ühe korra (1960) olümpial mänginud, kuid tookord kaotati kõik kohtumised. MM-il tehti viimati kaasa tänavu ning hõivati II divisjoni A-grupis neljas koht. Eestile on kaotatud mõlemad senised kohtumised. **Mis riik?**

59 – See naerunäoline noormees andis Eesti vormelisõitjate kuulsusrikkale ajaloole mullu korraliku tühistava hoobi. **Kes?** Temaga sama liigunime kannab kunagine neljakordne maailmameister tsikliste ringrajasõidus.

60 – Legendaarne spordikommentaator Toomas Uba oleks 2. novembril saanud 80-aastaseks. Teletöö kõrvalt oli tal millegi kirjutamiseks vähe aega, kuid ühe eestikeelse olümpiaaraamatu tiitellehel on ta Mati Eliste ja Endel Niguli kõrval siiski kaasautorina kirjas. **Milliste mängude (aasta ja koht) raamatu sünni Uba oma osa andis?** 1 õige = 1 punkt



57



59

TARTU SPORDIMÄNG. 2. XII 2023 Drinkgeldi kohvik. Küsimused: Toivo Kivimets & Matis Song. EMV 2024 I etapp VASTUSED

- 1 – **kaotada olümpial autasustamistelt riiklik sümbolika** (lipp, hümn) (TK)
- 2 – **Yvonne van Gennip, Holland** (kiiruisutamine, võitis Calgarys 1988 1500, 3000 ja 5000 m) (TK)
- 3 – **Ball Arena, Denver** (liigavõitjad Colorado Avalanche NHL-is 2022 ja Denver Nuggets NBA-s 2023) (TK)
- 4 – **Brasiilia** (püstolilaskur Guilherme Paraense) (TK)
- 5 – **kantsler ja peapiiskop** (isa ja poeg peapiiskopid Jaan Kiivit sen 1949–67 ja Jaan Kiivit jun 1994–2005) (TK)
- VL – **293** (TK)
- 6 – **Aston Villa, Burnley, Wolverhampton Wanderers** (ainsa klubina ei tegutse praegu enam Accrington) (TK)
- 7 – **kiiruisutamine** (kaotas 500, 1500 ja 5000 m distantsil nii Burmeistrile kui ka Mitile) (TK)
- 8 – **Trinidad ja Tobago** (OM-kullad Hasely Crawford, Keshorn Walcott ja 4 x 100 m j teatemeeskond) (TK)
- 9 – **visanud Stanley Cupi finaalseeria otsustavas mängus oma klubi võiduvärava** (TK)

- 10 – **1932** (TK)
- 11 – **Hayden Paddon**, Uus-Meremaa (sõitis 64-aastase John Kennardiga ka lõppeval aastal) (TK)
- 12 – **Valerio Arri, Itaalia** (Premio Valerio Arri on Torino maratoni võitjale, Jane Salumäe võitis 1997) (TK)
- 13 – **Austraalia** (pildil Edwin Flack, Ateena OV 800 m ja 1500 m jooksus) (TK)
- 14 – **Inn** (2 x Innsbruck ja 2 x Sankt Moritz) (TK)
- 15 – **Rabobank & Team Jumbo-Visma** (TK)
- 16 – **meeste paarisaeruline neljapaat (sõudmine) ja naiste epeekoondis (vehklemine)** (TK)
- 17 – **Carlo Galimberti** (Samy oli 4., Aeschmann 5. ja Eidler 7.) (TK)
- 18 – **Montevideo Centenario, Uruguay** (jalgpalli esimese MM-i finaali paik) (TK)
- 19 – **kettaheide** (TK)
- 20 – **Satu Mäkelä-Nummela**, jahilaskmises naiste kaaraja kuldmedal 2008 (TK)
- 21 – **tugevaim vise** (parima eurooplasena slovakk Zdeno Chára võitnud viis korda) (TK)
- 22 – **Doha, Katar** (USA-s Eugene'is jäi etapp ära vaid 2020) (TK)
- 23 – **Kevin Durant & Kyrie Irving** (mängisid 2019–2023 koos Brooklyn Netsis) (TK)
- 24 – **Kristina Šmigun-Vähi, Jüri Tamm, Tõnu Tõniste** (TK)
- 25 – **Peter Sagan, Slovakkia** (võitis Tour de France'il 12 etappi ning seitse korda punktiarvestuse) (TK)
- 26 – **Anastassia Morkovkina & Sirje Kapper**, Eesti jalgpallinaiskonna treenerid (TK)
- 27 – **meestel kõrgushüpe, naistel kaugushüpe** (TK)
- 28 – **Jon Rahm** (MS)
- 29 – **jättis teiseks Eric Heideni, kes mõned nädalad varem võitis OM-il kõik viis üksikalade kuldmedalit** (TK)
- 30 – **Ding Liren** (võitis 2023 tiitlimatšis Jan Nepomnjaštši) (MS)
- 31 – **ILCA** (International Laser Class Association) (TK)
- 32 – **Mark Taimanov** (klaver), **Vassili Smõslov** (vokaal) (Smõslov oli maailmameister 1957-58) (TK)
- 33 – **1983** (TK)
- 34 – **Argentina** (Las Leñas 1985, 1986, 1989), **Austraalia** (Thredbo, 1989), **Uus-Meremaa** (Mount Hutt, 1990) (TK)
- 35 – **Singapuri GP** (Marina Bay rada) (TK)
- 36 – **kaugushüpe ja kolmikhüpe** (kullad kaotas Rannap peamiselt Jaan Jürgensteinile) (TK)
- 37 – **laskesuusatamise MK esimesed võitjad naiste seas** 1983 ja 1984 (TK)
- 38 – **Filipiinid** (meeste MM-i korraldaja 1978 ja kaaskorraldaja 2023) (TK)
- 39 – **Oksana Jermakova** (2000 & 2004 Vene epeenaiskonnas), **Leo Komarov** (2022 Soome hokimeeskonnas) (TK)
- 40 – **jive** ehk **džaiiv** (liigitub ladina-ameerika tantsude hulka), <https://www.youtube.com/watch?v=KphUy768W70> (TK)
- 41 – **33** (TK)
- 42 – **Põhja-Korea, maratonijooks naistele** (Sevilla 1999, võitis Jong Song-Ok) (TK)
- 43 – **vehklemine** (meeste florett) (TK)
- 44 – **László Cseh** (pika raja MM-idelt 2 kulda, pika ja lühiraja EM-idelt 33 kulda!) (MS)
- 45 – **Steiv Silm** (õppinud TLÜ-s filmindust, töötas a-ni 2016 ERR-is) (MS)
- 46 – **Mart Markus** (aegade edetabelis 1000, 1500 ja 5000 m-s 2. ning 500 ja 3000 m-s 3.) (TK)
- 47 – **Philippe Chatrier** (suuruselt teine plats kannab Suzanne Lengleni, uusim väljak Simonne Mathieu nime) (MS)
- 48 – **kirp** (kuulus pillimees Red Hot Chili Peppersi asutajaliige Michael Peter Balzary ehk Flea) (MS)
- 49 – **Pentti Nikula** (muudel hüppealadel soomlased MR-i kunagi püstitanud polegi!) (MS)
- 50 – **kõievedu** (taanlastest osalesid Edgar Aabye, Eugen Schmidt ja Charles Winckler) (TK)
- 51 – **Istanbul ja Madrid** (Istanbul kaotas Tokyole viimases voorus 36:60, vahevoorus võideti Madridi 49:45) (MS)
- 52 – **Ilmar Kullam** (korvpalliprofessor) (TK)
- 53 – **Elliott 6 m, 2012** (Greg Elliotti disainitud 3-kohaline kiilpaat, OM-il võistlesid vaid naised) (TK)
- 54 – **Aitana Bonmati** (Hispaania jalgpallur sai MM-kulla, valiti finaaltourniiri parimaks, teenis Ballon d'Or'i jne) (MS)
- 55 – **Räpina Jack**, video <https://www.youtube.com/watch?v=YHsJGmQmz-c> (MS)
- 56 – **Las Vegas Aces** (pealiigade tiimid Las Vegases on ka Golden Knights NHL-is ja Raiders NFL-is) (MS)
- 57 – **Kader Nouni** (oli pukikohtunik Anett Kontaveidi ja Ons Jabeuri kohtumises) (MS)
- 58 – **Austraalia** (mägiti Melbourne'i Rod Laver Arenal) (TK)
- 59 – **Liam Lawson** (Uus-Meremaa autovõidusõitja mängis koos Jüri Vipsiga videomängu) (MS)
- 60 – **1976 ja Innsbruck** (Uba kirjutas üheksa artiklit ja ühe kahasse Elistega) (MS)